

Gayak

IPUIN-IDAZTI BARIJA

R. Azua'tar Andoni, "Ogoñope" ixen ordetun euzkel-idazle adizkidiak, ipuin idazti bari bat argitaldu dau, ta salga kaihi.

Ipuin-idaztitxu au ezta aundiha, sakena, saftuta edonora eruateko langueba.

Neruiz aundiha eztala be, zortzi ipuin bafe-eragile daukoz; 18 izkirimiri ta amara mazkiz.

Ipuin, izkirimiri ta mafazki gusti oneik, bariz, 55 ingoskitan saftzen daz.

Ipuin-idaztiko oneta mafazkiz, Zahala'tar Todor mafazkigile treblak eginkiz dira.

Bafe-eragile-bafe-eragilek dira. Guri, behepein, bariak-bafe-eragilek dausku-bez.

Gustijen artian artezjena, bana, idaztialaria, argitaldu dauiana dala esan-go geunke.

Basetxe bateko sukaldian, su gartsuen onduan eta krusulu-argitan, maltxik batzen inguru-biran bost prakadun eta gonadun batzuk ditzak. Euren atze-aldian, bariz, txakura lo.

Mai-buruban aurkitzen dagon gixona ta su-afijien ganian jezafita aurkitzen danak, ipuñak edestutzen dabez. Emparaukuak, osteria, areik edestutzen dabez. Ipuin idaztia, bariak-bafe eginkiz.

Sutonduan etzanda lo aurkitzen dan txakurak ez beste gustijk, abuak zabal-zabal eginda, bariak bare egiten dabez, bariak gorutzen diandarban atsaku-be. Ipuin idaztia azalian agertuteko berau bano mafazki egokijagorik bila-

teko!

Ipuin idaztiko au, Etxenagusia'ren irakfo-lean irafta dago, ta txukun irafta egoen be.

"Ogoñope" adizkidiaren zortzi ipuñetik politenak dirala begitandu arautzanan (batzuk bano beste batzuk be-gikuagauak ixatia aritzekua bu ezta-ta), onixelik birok dira: "Txomin beti prakadun" eta "Jon Anton'en lufezeo plena".

Bi oniek begiz jotiak, emparaukuak ezeskafijak diranik etzuan esan gura. Etxeko sendian be, ba, seme-alaba gus-tijk mate ta beko ixaten diran-areta, gustijen artian begiken ixaten dan berant bat be, antxe ian ola.

"Ogoñope" adizkidiak be, zortzi ipuñoin eta dan aldetik begiratzen, bere idaztortzitzen urten diran zortzi semetxubon artian baten bat begiz jota ixango daz, ta emparaukuak bano xera ta afera obla, egingo dautsana be, bera ixango da.

Oneik gaiza "rustijk oian dirala-bana, "Ogoñope" idazle langiliak orain gura leunkena, beste au ixango da: berak argitaldu ian dabent idaztik erosio asko ixatia.

Erosi gura dauanan bai-daki, ba, no-ri esku. Eta eskatuten dauanak, lauf-leko bat aurtetik dabela eskatutzen da-dau, nok emon be ixango dau. Bai orixe!

Erosi egijozube, ba, eros, laufleko bat diru aundiha be ezta-ta.

MUNDAKA'KO JAYAK

Keva deunaren jayak, Mundaka'ko jayak ian be-ta, oneik euren efi-jayak iragarteko, egitarau poliz bet irafti da, be, ta efi ta erbeste zaldzu.

Guri be bidaldu dauskube, ta bai guk pozik atzu be.

Bermeo'ko Gaubeka'tar Bitor irafto-spetsubaren irakfolean iraritako ira-gafik-idaztiko oneta, euren donia os-patuteko eraudi ian dabezan txadon-jai ta efi-jayak, ele bitara idatzita ar-gitaldu dabez.

Egitaran ikusten dogunez, txadon-jai ederak ixango dabez, bata efi-jay-yetan jolas ederak be.

Efija alatuko dabezan txistu ta ere-sijk ugari ixango dabez benepain. Kl-iratxentzat pelota jokeldi ona eta ugari be bai, bata mustur-joka dabil-tzankai begira egotia atsegia yakenen-za, ukabikari eriñiak be.

Mundakarak euren efi-jayak ospatu-teko, era gustijetako jolasak imifi da-bez, ba: pelota-jokuak, "boxeadoriak", dantzaketa eta abaf.

Guk, bariz, asko-asko jolastu date-zala gura. Jolas garbitzen jolastu ba-lira, bana, poz aundiagu ixango genude.

Mundaka Euzkadi dala ez egixube aiztu behepein, eta euzko-jolasak jolas garbijak dirala bez...

"KIMIA"

"Kimia" idazti edefa be aftu dogu. Aitu bakarik, bana, ondizio esku. Beto, aitu beviratu bano besterik eztau-tsagu egin-eta.

"Kimia" idazti au be, "Fisika" idaztiz banak idaztiko dago: Jauregi'tar Garebil karmeldar lekaide agurgarrijak.

"Kimia" ixenaz, "saztetrazko "Fisi-ca" esa, gura dausku.

Euzkeraz idaztia agertu yakun ikas-tola-idazti bezigau, eritamau ta neuri-be. "Fisika" zalakoze bardin-bardina da.

Egilia be bat dabe, ba, bata iraftia. Bermeo'ko Gaubeka'tar Bitor irafto-

ezagunaren irakfolean irafta dago, ha, ta txukun eta garbi irafta egoen be.

Gayaren atzalgarai diran marazki aso-be. Asko dauz idazti onek. Ori ta gusti be, bana, bost laurlekotan saltzen dala imintzen da.

Gaurko eztogu besterik esango. Ira-kutria amaitzen dogunian, bana, bere rektak-sjetatzen ataraten dogun ondore-naren bari agertuko dugu.

Bifatian zorjonak damotseguz egi-

Hari, ta eskefak be bai bidaldu ian dauskun ijerikagatik.

VII EUZKO-OLERTI-EGUNA

Azkue ata-semien omenez Lekeitio'n ospatuoko dan VII Euzko-Oleerti-Eguna. Ixango, gauf asisko dira.

Zu, irakufle, euzkotafa, Euzkadi'ren gogoa dan ikuntzearia indar barjak ezafeko egingo dan jai ofetara juateko, gertau eta-ezara, gertau?

Gertau al bazara, gertau, gertau za-tez, euzko-ele-aldeez egiten dozuna zeure aberijafen egiten dozu-ta.

ABERTZALIA ZARA?

Abeitzalia ba-zara, ta zeure aberijafate ba-dozu, aberi-ellia ikasten blaftuta zagoz.

Zeu, onezeko, ele barbia ikasten as-teko, zera zarala?

Zeu zafa zarala uste ba-doza, sema-alabuzkibai begiratu egijezube, ta zeuk ezin dozuna, arixe irakasteko bide bat egixu: aurtengo uda-opofaldijan, euzkeraz ikasdu baten basetzeren batera bidaldu egixuz.

Bilbao'ko Euzko-Ikastola - Batza'ko zuzendarien asmua be auxa da: ikasle-estekutxuak euzkeldundu dedikan, euzkeldun basetzietara bidalutia.

Aberijaren au ta geyago egiteko be biatuta gagoz, irakurie.

Ibon

Elantxobe'ko "Libe"

Elantxobe'n Libe ixendun emakume bat bano geyago egazutzen doguz, Bala Elantxobe'n "Libe" ixenagaz eza-gutzen genduban itxas-onzia ian daz. "Libe" ixontzihua Kantauriko batzefet gustijetan be, ezagun-egazuna ian da, Euzkadi'ko lenengoratiko ixontzihua ian be, ta Beronen edestijatza zerbait atzalduko dautzut, irakurie.

Euzkadi'ko afantzale kai edo portu-en, onti gitxi egozutzen lenengo "Libe" ixenagaz Prantzia'tik ekari ebennan.

"Libe" ontzizkuari "Andima", "Aitor" eta "Begoña'ko Ama" ixendun ontzijak jarrait eutsun. Aldi aretan Elantxobe'ko ontzizkuak zuri-zuri mafrugoztun ziran, aferkero, be, uso antzekuak ian dira beti geure ixontzihua.

Lenengo "Libe" ontzija txikitxuba za-la, saldu egin etan ixtxikagoz. Bala bigarren "Libe" oferi be, zaftzua eldu yakan eta salgai ipinatu batian erosi eben Galizia aldeko afan-tzalak.

Irugaren "Libe" Lekeitio'n egin zan eta bere "galdara makifik" Bermeo'n eza-ri eutsezan.

Bere askundia ospetasun aundijagaz egin zan, eta bere bafuban euzko-ikurin zabal aundi bat jaso eutzen.

Azkenengo aurtengo Abezi - Egunian ikusi genduban "Libe" ederak askunde-egun jaso eutzen ikurin zabalagaz, eta andik lastefera zoritzafeko ezbial-batek itxasperatu dau geure "Libe" Kantauriko ixontzirkut kutenuna.

"Libe" ontzijaren jaubeak zoritzak negez-igafijan geratu dira. Elantxobe'ko Udalak bata afantzale baxkunak arpo-de bat edegi dabe, arpide oneri Bilbao'ko "Centro Vasco"kuak erantzun dautse, bafia au ezta naikua, arpideak ede-gi biafekuak diranien edegi egin biaf dira, "Libe" ixontzian jaubik zoritzak eta ezer ez aundiyan geratu yakuz.

Aberi-alde eta txrotasun alde sarri gauzak ederak egin dabez, gauf geuk he urari zor aundiaga dautsagu.

Bakotxak aldabentxubak eta bijotze-ko matasunagaz danok lagundu dag-teguz.

Ogoñope

VII'gn. Euzko-Oleerti-Eguna

Azkue aita semeari gorasarrea

Lekeitio'n bagillaren 28'gn

Euzkeltzaleak eratuta

EGITARAU A

Bagillaren 27'gn. afatsaldeko lau ta erdieta, Udaletxean, umien azterke-tak, euzkeraz zefek obeto irakuri.

Gabeko zortzi ta erdieta, GORA BURU antzokian, Antze-yaya Azkue Aita semien omenez. Itzaldiak:

"Azkue'tar Eusebi M., olerkari", Lauaxeta, yaunak eginda.

"Azkue'tar R. M., euskal-irakasle", Altzo abak.

"Azkue'tar R. M. antzerkigile ta ereslari", Labayen'dar An-doni M. yaunak.

"Azkue'tar R. M. euskal-elertilarri", Ariztimuño yaunak.

Bitartean, omenduaren oierkiak esango ditu umeak, eta euron abest batzuk be, kantauko ditu abestaldeak.

OLERTI EGUNEAN

Igande goizean, txistulariak, kalerik kale.

Amaritzen, meza nagosi abstaza.

Meza ostean, Udaletxean, VII'gn. Euzko-Oleerti-Eguna'ko sarketa. Saritutako oierkiak Bafena'tar Arantza zu andereñoak oguziko dau.

Ondorenetan, bertsolarik plazan.

Ordubatetan, Udaletxean, baxkaria.

Afatsaldean, lau ta erdieta, Azkue'tar Eusebi M. yayo zan etxean gomu-taria agertuzoztea. Bartzoko batek egindo dau eskeintzea, eta EUSKAL-

TALEAK'Eko lendakari yaunak itzaldia.

Bertsolarik bariro be, ekitaldia.

Yafayan, plazan, dantza-sofia zaspik arte.

Gabaz, bederatzietan, GORA BURU antzokian, Antzerti-yaya, Oyartzun go "Mendiburu talde" ospetsuak antzeztuta "EUN DUKAT".

YAI-BATZORDEA.

Motrikoi'

Miruaitz

Autu-mautuka

TXAIDIEN IXENAK

Burgostarak "Gii Bare"ri etofi yakoz Zaragoza'ri egin yakon mena goraldi ondoren, Burgos' n ixena, be, txalderen bati ezañ biar leuskioela, ba... Zegatik ez, osteria? Burgos, Soria, Cuenca eta beste erki gustijen ixenak ezañ biar dautseguz gure urijaz.

Itxas-ontzijetako jauti garezor; bitxabaletan kanpotak bano eztabiltz; landoletan miia atzeñitarr dira; txalderen ixenak aldatu dagon. Olantxe gure efi au aldatu al-ixango dogo.

JUDUTARA

Araudia laster etofiko dala-uan, orain arte etsat ian dira-nak, be, araudizale egin yakoz. Bala iudutarr denean edestuko daueru.

Saloki edo denda edefenatarria eukan. Judutarr eden adizkidez, landoletan miia atzeñitarr dira; txalderen ixenak aldatu dagon. Gexuak jo eban gure judutarr.

—Galizi'n bertoko semiak nagusi ixango garala eta geure gauzak atonduko doguzala.

Eta baseñifak arek, burubarri sirkun-eraginak, erantzun eutsoen:

—Len, ori bafo oboetan, "Don Ugenio" (Montero Rios) en aldean galizitarak emen ta kanpua agintzene geban...

PATATA-ZALIAK

Agrario edo lugintzale diran al-derkor alduen tartian eztabada pat zan. Guerra del Rio jaunak jaun-egian:

—Lugintza'n eztago kidokorki: patateruak eta tomateruak bano eztago...

AREIN IKERIA!

Araudia laster etofiko dala-uan, orain arte etsat ian dira-nak, be, araudizale egin yakoz. Bala iudutarr denean edestuko daueru.

—Araudia laster etofiko dala-uan, orain